

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Traballo Fin de Mestrado	Código	651516015	
Titulación	Mestrado Universitario en Discapacidade e Dependencia (plan 2015)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Híbrida			
Prerrequisitos				
Departamento	Dereito PrivadoFisioterapia, Medicina e Ciencias BiomédicasPsicología			
Coordinación		Correo electrónico		
Profesorado	Gomez Taibo, Maria Luisa Lista Paz, Ana López Larrosa, Silvia Paseiro Ares, Gustavo Piñeiro Aguin, Isabel Robles García, Verónica Rodríguez Romero, Beatriz Seoane Rodríguez, Jose Antonio Vivas Costa, Jamile	Correo electrónico	luisa.gomez.taibo@udc.es ana.lista@udc.es silvia.lopez.larrosa@udc.es gustavo.paseiro@udc.es isabel.pineiro.aguin@udc.es veronica.robles@udc.es beatriz.romero@udc.es jose.antonio.seoane@udc.es j.vivas@udc.es	
Web	http://www.ffisacademica.udc.gal/p/traballo-fin-de-mestrado.html			
Descrición xeral	O Traballo de Fin de Máster debe constituír necesariamente un traballo orixinal, autónomo e individual de cada estudante. Realízase baixo a supervisión dun director/a que orientará e asistirá ao estudante na realización deste. O estudante e o seu director acordarán a temporalización das tarefas a realizar, así como a temática concreta sobre a que se centrará o traballo, sempre relacionada co ámbito da minusvalidez e dependencia.			
Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos</p> <p>Non haberá cambios nos contidos da materia. Con todo, segundo as necesidades que cada tipo de traballo impoña pódense flexibilizar os contidos relacionados ao mesmo.</p> <p>2. Metodoloxías</p> <p>*Metodoloxías docentes que se manteñen</p> <p>Mantéñense todas as metodoloxías expostas orixinalmente na guía docente.</p> <p>*Metodoloxías docentes que se modifican</p> <p>Non se realizarán cambios nas metodoloxías. Con todo, segundo a modalidade do traballo exposto, cando este conleve a necesidade de atención/intervención presencial, como poden ser os proxectos de investigación e os programas de intervención, por exemplo, poderanse adaptar a formulación e os procedementos utilizados no traballo para que sexa viable a súa realización de forma non presencial.</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <p>Realízase a través das ferramentas multimedia e/ou plataformas virtuais dispoñibles na UDC: Correo electrónico, Moodle, Teams, One Drive segundo a demanda do alumnado ou por iniciativa do docente.</p> <p>4. Modificacións na avaliación</p> <p>Non haberá cambios no peso das cualificacións de cada unha das metodoloxías avaliadas.</p> <p>*Observacións de avaliación:</p> <p>No caso de que se aplique o plan de continxencia, os traballos tutelados e a presentación oral, que serán levados a cabo de forma exclusivamente non presencial a través das ferramentas informáticas dispoñibles na UDC (ferramenta Microsoft Teams, One drive e Plataforma Moodle).</p> <p>Así mesmo, teranse en conta os aspectos recolleitos no apartado 7. Defensa do TFG e TFM do documento ?Medidas para a Finalización do curso académico 2019_2020 #ante a situación excepcional provocada pola Covid-19?.</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía</p> <p>Non se realizarán cambios.</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	CE1. Ser capaz de integrar o fenómeno da discapacidade e a dependencia dentro da construción social do proceso saúde-enfermidade
A2	CE2. Ser capaz de deseñar proxectos de investigación no ámbito da discapacidade e dependencia
A3	CE3. Ser capaz de integrar e actuar respecto aos conceptos e principios éticos e xurídicos básicos referidos á discapacidade e a dependencia
A4	CE4. Capacidade para a análise da influencia das achegas sociais e científicas das ciencias socio-sanitarias sobre a discapacidade e a dependencia no sistema xurídico
A5	CE5. Ser capaz de utilizar eficientemente os recursos tecnolóxicos na comprensión e investigación da discapacidade e a dependencia?
A6	CERF1. Coñecer e comprender os recursos tecnolóxicos de apoio ás persoas con discapacidade.
A7	CERF2. Ser capaz de deseñar e executar proxectos de investigación que analicen o impacto do uso de recursos tecnolóxicos por parte de persoas con discapacidade.
A8	CERF3. Ser capaces de entender a fisiopatoloxía da dor relevante na práctica clínica así como as súas implicacións dende un punto de vista sensitivo-perceptivo-motora
A9	CERF4. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación na problemática bio-psico-social da dor
A10	CERF5. Ser capaz de integrar coñecementos avanzados no ámbito da disfunción cardiorrespiratoria
A11	CERF6. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación nas disfuncións cardiorrespiratorias.
A12	CERF7. Ser capaz de integrar coñecementos avanzados no ámbito dos problemas neurolóxicos na persoa con discapacidade
A13	CERF8. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación nas disfuncións neurolóxicas
A14	CERF9. Coñecer e comprender os recursos sociosanitarios dispoñibles para as persoas con discapacidade e dependencia.
A15	CERF10. Ser capaz de deseñar e executar proxectos de investigación que valoren as necesidades, o uso, a eficacia ou eficiencia dos recursos sociosanitarios para as persoas con discapacidade e dependencia.?
A16	CEIP1. Ser capaz de integrar coñecementos avanzados no campo dos trastornos do desenvolvemento e da atención temperá.
A17	CEIP2. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación no ámbito dos trastornos do desenvolvemento e a súa atención temperá.
A18	CEIP3. Ser capaz de integrar coñecementos avanzados acerca da identificación e intervención psicolóxica da deterioración cognitiva.
A19	CEIP4. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación no campo da intervención psicolóxica na deterioración cognitiva.
A20	CEIP5. Ser capaz de integrar coñecementos avanzados no ámbito da detección e intervención nos trastornos da linguaxe oral e escrito en persoas con discapacidade.
A21	CEIP6. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación acerca da intervención psicolóxica nos trastornos da linguaxe oral e escrita en persoas con discapacidade.
A22	CEIP7. Ser capaz de integrar coñecementos avanzados no campo das relacións de familia ante situacións de discapacidade e dependencia.
A23	CEIP8. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación no ámbito da intervención psicolóxica nas relacións de familia ante situacións de discapacidade e dependencia.
A24	CEIP9. Ser capaz de integrar coñecementos avanzados no campo da problemática derivada do coidado a persoas dependentes.
A25	CEIP10. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación no ámbito da problemática derivada do coidado a persoas dependentes.
A26	CEIP11. Ser capaz de integrar coñecementos avanzados no campo do envellecemento satisfactorio.
A27	CEIP12. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación no ámbito do envellecemento satisfactorio
B1	CB6. Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B2	CB7. Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en ámbitos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B3	CB8. Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B4	CB9. Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades

B5	CB10. Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en boa medida autodirixido ou autónomo.
B6	CG1 Ser capaz de seleccionar e desenvolver as estratexias investigadoras para estudar a problemática relacionada coa discapacidade e a dependencia
B7	CG2 Identificar, avaliar e resolver os problemas derivados da presenza de discapacidade e dependencia
B8	CG3 Capacidade para a toma de decisións na resolución de problemas.
B9	CG4 Ser capaz de intervir na problemática derivada da discapacidade e da dependencia
B10	CG5 Capacidade para integrar coñecementos científicos de carácter avanzado ligados ao ámbito da discapacidade e a dependencia
B11	CG6 Ser capaz de acceder á información relacionada coa discapacidade e a dependencia
C1	CT1. Ser capaz de relacionarse de forma eficiente con e dentro do equipo multidisciplinar, intradisciplinar e transdisciplinar.
C2	CT2. Coñecer os recursos sociosanitarios e aprender a utilizalos para elaborar programas de intervención no ámbito da discapacidade e a dependencia
C3	CT3. Utilizar as ferramentas tecnolóxicas básicas necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	CT4. Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	CT5. Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
C6	CT6. Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas aos que deben enfrontarse
C7	CT7. Ser capaz de valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade?

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Ser capaz de deseñar, elaborar, presentar e defender ante unha comisión de expertos un traballo académico axustado ás normas de presentación de manuscritos científicos, no que se sintetice o conxunto de competencias desenvolvidas no Máster, contando coa titorización dun profesor/a do Máster especialista no tema de estudo.	AI1	BI1	CI1
	AI2	BI2	CI2
	AI3	BI3	CI3
	AI4	BI4	CI4
	AI5	BI5	CI5
	AI6	BI6	CI6
	AI7	BI7	CI7
	AI8	BI8	
	AI9	BI9	
	AI10	BI10	
	AI11	BI11	
	AI12		
	AI13		
	AI14		
	AI15		
	AI16		
	AI17		
	AI18		
	AI19		
	AI20		
	AI21		
	AI22		
	AI23		
	AI24		
	AI25		
	AI26		
AI27			

Ser capaz de levar a cabo unha revisión bibliográfica concreta, completa e actualizada.		BI10 BI11	CI3 CI6 CI7
Capacidade para levar a cabo o deseño metodolóxico dunha investigación que permita ampliar o coñecemento existente sobre unha materia.		BI1 BI2 BI6	CI7
Ser capaz de interpretar os resultados obtidos, reais ou potenciais.		BI1 BI2 BI3 BI10	CI6
Ser capaz de extraer conclusións axeitadas sobre a base dos resultados obtidos.		BI1 BI2 BI3 BI4	CI1 CI7

Contidos	
Temas	Subtemas
O Traballo de Fin de Mestrado debe constituír necesariamente un traballo orixinal, autónomo e individual de cada estudante.	Realizarase baixo a supervisión dun director/a que orientará e asistirá ao estudante na realización deste. O estudante e o seu director acordarán a temporalización das tarefas a realizar, así como a temática concreta sobre a que se centrará o traballo, sempre relacionada co ámbito da discapacidade e dependencia.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Investigación (Proxecto de investigación)	A2 A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A20 A21 A22 A23 A24 A25 A26 A27 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7	14	14	28
Presentación oral	B3 B4 C1	1	0	1
Análise de fontes documentais	B3 B5 B10 B11 C3	3	70	73
Traballos tutelados	A27 A26 A25 A24 A23 A22 A21 A20 A19 A18 A17 A16 A15 A14 A13 A12 A11 A10 A9 A8 A7 A6 A5 A4 A3 A2 A1 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7	20	24	44
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Investigación (Proxecto de investigación)	Proceso de ensinanza orientado á aprendizaxe do alumnado mediante a realización de actividades de carácter práctico a través das que se propoñen situacións que requiren ao estudante identificar un problema obxecto de estudo, formulalo con precisión, desenvolver os procedementos pertinentes, interpretar os resultados e tirar as conclusións oportunas do traballo realizado. Dentro desta metodoloxía inclúense Actividades iniciais que poden ser aplicadas non só para detectar o grao de coñecemento do alumno sobre temas específicos senón tamén para profundar contidos relacionados ao desenvolvemento do proxecto.
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñen docuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a súa análise. No caso dos TFM, a análise de fontes documentais implica como punto de partida o adecuado manexo de bases de datos científicas.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). O director do traballo poderá utilizar durante as tutorías, a Discusión dirixida - Técnica de dinámica de grupos na que os membros dun grupo discuten de forma libre, informal e espontánea sobre un tema, aínda que poden estar coordinados por un moderador, sempre que estime oportuno.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Investigación (Proxecto de investigación)	<p>En relación ao Traballo Fin de Mestrado, realizaranse, por un lado, sesións colectivas nas que se determinarán aspectos xerais como os distintos tipos de proxecto admitidos, os requisitos formais que han de cumprir ou o sistema de asignación o director de Traballo Fin de Máster. Unha vez asignado o director que supervise o seu traballo, o estudante poderá ser asesorado no horario de titorías preestablecido.</p> <p>A atención personalizada será realizada de forma virtual, a través das ferramentas multimedia dispoñibles na UDC (Correo electrónico, Moodle, Teams, One Drive) a demanda do estudante e/ou por iniciativa do director. Así mesmo, segundo as condicións de sanidade que sexan permitidas no seu momento, poderase ofrecer atención presencial con cita previa.</p> <p>Para os estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial ou dispensa académica de exención de asistencia se concretará las tutorías con el director de modo axustado ás súas circunstancias.</p>

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A27 A26 A25 A24 A23 A22 A21 A20 A19 A18 A17 A16 A15 A14 A13 A12 A11 A10 A9 A8 A7 A6 A5 A4 A3 A2 A1 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7	valoración achegada polo titor-director do traballo	10

Investigación (Proxecto de investigación)	A2 A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A20 A21 A22 A23 A24 A25 A26 A27 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7	valoración dos aspectos formais do traballo (estrutura, claridade, coherencia, adecuación á normativa elixida) (20%) e valoración dos contidos do traballo (interese científico, grao de innovación, revisión teórica, deseño metodolóxico, tratamento estatístico, interpretación dos resultados reais ou potenciais, adecuación das conclusións) (40%)	60
Presentación oral	B3 B4 C1	valoración da defensa pública do traballo (orde, claridade, resaltada das ideas e resultados máis relevantes, respostas ás preguntas formuladas pola comisión de avaliación)	30

Observacións avaliación

Unha vez concluído o documento, o director/a deberá autorizar a defensa pública deste ante unha comisión designada pola Comisión Académica, e composta por profesores do máster.

Para a presentación do TFM resulta condición indispensable ter superado o resto de materias do máster.

A cualificación obtida no TFM será resultado da valoración dos seguintes criterios: valoración achegada polo titor-director do traballo (10%); valoración da defensa pública do traballo (orde, claridade, resaltada das ideas e resultados máis relevantes, respostas ás preguntas formuladas pola comisión de avaliación) (30%); valoración dos aspectos formais do traballo (estrutura, claridade, coherencia, adecuación á normativa elixida) (20%); valoración dos contidos do traballo (interese científico, grao de innovación, revisión teórica, deseño metodolóxico, tratamento estatístico, interpretación dos resultados reais ou potenciais, adecuación das conclusións) (40%).

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Sonia Janeth Romero Martínez (2018). Métodos, diseños y técnicas de investigación psicológica y educativa. Madrid: Centro de Estudios Financieros - Daniela Escudero (2017). Metodología del trabajo científico : proceso de investigación y uso de SPSS . Libertador San Martín : Editorial Universidad Adventista del Plata - Linde E (2015). Cómo se hace una tesis doctoral : consejos, recomendaciones y técnicas dirigidos a los que se inician en la investigación. Madrid : Colex - Stephen B. Hulley (2014). Diseño de investigaciones clínicas. 4ª ed. Barcelona : Wolters Kluwer - Manuel Alto García (2011). Diseños en investigación en psicología: Documentos de prácticas . Murcia : Universidad de Murcia - Rodolfo Ramos Álvarez (2010). MéCómo construir y validar un cuestionario, ejercicios de autoevaluación. Granada : GEU, - Mª Araceli Macía Antón (2010). Diseños de investigación y análisis de datos. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia - Estele M. Phillips, Derek S. Pugh (2008). La tesis doctoral : cómo escribirla y defenderla : un manual para estudiantes y sus directores. Barcelona : Bresca - José Manuel Prellezo (2003). Investigar metodología y técnicas del trabajo científico. Madrid : CCS - María Visitación García Jiménez (2002). Métodos y diseños de investigación científica : ciencias humanas : sociales y de la salud . Barcelona : EUB - María Visitación García Jiménez (2002). Métodos y diseños de investigación científica : ciencias humanas : sociales y de la salud . Barcelona : EUB
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario
Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías